

המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א בכנס 'דרשו': "משנה ברורה, ביאור הלכה, שער הציון: זה מה שאבא רוצה, וואס וויל דער טאטע. רצונו לעשות רצון אבינו שבשמים"

■ "מה זה נחת רוח לקב"ה? נחת רוח לפני - שאמרתי ונעשה רצוני! זה הנחת רוח הכי גדול. שיודעים ומקיימים שולחן ערוך!" ■ "לימוד המשנה ברורה, זה מופת גדול של "כאשר צוה ד' את משה". בדור האחרון, הזה, אנחנו לא זזים מ"כאשר צוה" ■ משאו המופלא של המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א מול רבבת מסיימי מחזור לימוד ההלכה במשנה ברורה, שע"י ארגון 'דרשו' ■

לעצמו ביתו ועסקיו, וראוי היה להם לבכות ולהתפלל לפני ד' לילה ויום שיכפר על פשע ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא מיד, ואם לאו, יתאחר עד הקץ הבא עליו השבועה... כי הוא מצטער כל היום על כי 'איחרו פעמי מרכבותיו', ואנחנו אין משגיחין בכך אלא מתעסקין בעסקינו". והיעב"ץ אומר: "אלמלא לא היה אלא עוון זה בידני שאין מתאבלין על ירושלים כראוי, די בו להצריך גלותנו,

שהיה אדם גדול מאוד ונכח בכנס של אגו"י בוילנא, והיו שם כל החוגים, ת"ח ובעלי בתים, והתעוררה שאלה על העזרת נשים, שהיתה למעלה אבל בלי וילון. היו שטענו שצריכים וילון, ואחרים טענו שזה גבוה ו"מי מסתכל שמה". נמנו וגמרו לשאול את בעל ה'משנה ברורה', את הח"ח. ניגשו אליו, והוא ענה: מהי הצרה הכי גדולה שיכולה להיות לעם ישראל ח"ו? שהקב"ה יעזוב אותנו! אם הוא איתנו,

הוא נהנה לראות כבוד שמים מהברקים והרעמים. "הוא מראה מה הוא יכול". מה היתה השמחה הגדולה שלו? אה! רואים את זה. הקב"ה מראה מה שהוא יכול לעשות.

בדור האחרון הזה, אחרי הכל, ממה מתקיים כלל ישראל? מ"כאשר צוה ד' את משה". לא זזים כחוט השערה. כולנו יודעים כמה דיו נשפך וכמה קולמוסים נשברו על כל דקדוק של הלכה. הכל זה סיעתא דשמיא, מאיתו יתברך, ובוזה "הוא מראה מה שהוא יכול לעשות".

א"כ בוודאי חיבה יתירה נודעת ללילה הגדול הזה, שמסיימים את המשנה ברורה, וכמובן מיד יוצאים לקראת העתיד. כמה אנחנו צריכים לשמוח בזה שהוא מראה מה שהוא יכול לעשות... התורה נשארה! אפילו חוט השערה לא נאבד. ומכאן אבן פינה לראות במשנה מרץ, בעזרת, תמידים כסדרם.

אני רוצה להוסיף עוד נקודה אחת: כולנו יודעים ש"לאוקמי גירסא - סיי עתא משמיא", ובפרט במה שנוגע לדקדוק ההלכה. על אדוננו דוד המלך כתוב "וד' עמו", שהלכה כמותו בכל מקום. דוד ידע את כל התורה, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. ומאיפה חז"ל רואים שהלכה כמותו? מ"וד' עמו". זה לא רק לציין שהוא עמו, וממילא הוא ידע לפסוק, אלא זה ה"ד' עמו", בגלל זה הוא זכה שתהיה הלכה כמותו בכל מקום. אז כדי לדעת, לכוון ולקיים, מוכרחים "ד' עמו", צריכים קרבת אלוקים, את הסיעתא דשמיא שבאה ע"י ש"ד' עמו".

ממילא, אם אנחנו כעת התכנסנו פה לחזק ולהתחזק, להודות, לשבח ולפאר, צריכים גם להתחזק שנוכח ל"וד' עמו". ומתי הוא "עמו"? אז כתוב: "ולא יראה כן ערות דבר ושב מאחריו". אם ח"ו יש ערות דבר - "ושב מאחריו". על זה אמר מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, שעל שום דבר אחר לא כתוב את זה. אפילו לא על ע"ז. רק על "ערות דבר".

"בדור האחרון הזה, אחרי הכל, ממה מתקיים כלל ישראל? מ"כאשר צוה ד' את משה". לא זזים כחוט השערה. כולנו יודעים כמה דיו נשפך וכמה קולמוסים נשברו על כל דקדוק של הלכה"

והיא בעיני הסיבה הקרובה ביותר, הגלויה, העצומה וההחזקה לכל השמ"ד דות המופלגות, הגדולות והנוראות, המבהילות את הרעיון, אשר מצאונו בגלות בכל מקומות פיזורנו... לפי שיצא האבל הלז מליבנו, בהיותנו שוקטים בארץ לא לנו, שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו". רואים כמה צריך לעורר בנו את הבקשות בתפילה, בשמונה עשרה, שיבוא משיח צדקנו!

זה בבחינת "גם כי אלך... לא אירא רע כי אתה עמדי". אבל אם "הסתרת פניך - הייתי נבהל". ואם כך, כדאי כל הידור שאפשר לעשות שלא "יראה ערות דבר".

לימד אותנו הח"ח, שלא הכוונה בפסוק שאו שהקב"ה איתנו או שלא. אלא שאם אתה עושה עוד הידור ב"לא יראה", הוא יותר קרוב, וכשאתה עושה פחות הידור - "ושב...". נורא נוראות. אז אם אנחנו רוצים "ד' עמו" לכל האברכים שיגיעים ב"ה וחוזרים וכו' - איך עושים את זה? כשרוצים שתהיה סיעתא דשמיא, צריך שלא "יראה כן". ואז "ד' עמו".

אני מנצל את ההזדמנות הזאת - תסלחו לי, אבל מה אני יכול לעשות - שנמצאים פה כלל ישראל בהמוניהם, כי יש עוד דבר מה שצריכים כעת לחזק מאוד. אלו התפילות והבקשות למשיח,

"הסביר בעל ה'משנה ברורה': כוונתי שיראו שיש עוד עשרות אלפי יהודים שמאמינים בד' ובתורתו! שיהיה קידוש ד', שיראו שהקב"ה כביכול לא פשט את הרגל"

לגאולה. על הפסוק בישיבה "כולנו כצאן תעינו איש לדרכו פנינו", אומר הרמב"ן הקדוש כך: "יאשים את ישראל בעבור כי הם בגלותם ישימו כל כוונתם בעסקי זמניהם, כל אחד ואחד כוונה

על התורה, ואעפ"כ "המדריכנו על במות אויבנו".

אני נזכר כעת, שכאשר מרן הרב מפוניבז' זצוק"ל היה באירופה, כשנסע לאסוף כסף, היה צריך להזדמן לאיטל-יה או למדינה שכנה, ואמר שרוצה להיות ברומא, בשער טיטוס. שאלו אותו מה יש לו שם, הרי אי אפשר לעשות כסף לישיבה בשער טיטוס... וחזר ואמר שרוצה להיות שם. הביאו אותו למקום, ואז הוא אמר: "טיטוס, טיטוס! אתה רצית לעקור את כלל ישראל, את התורה - בוא לבני ברק ותראה מאות בחורים יושבים ולומדים את התורה הקדושה. ומך, אין זכר!" אה! המדריכנו על במות אויבנו.

בפרשת פקודי כתוב, שוב ושוב, "כאשר צוה ד' את משה". על כל צעד ושעל, פעם אחר פעם "כאשר צוה ד' את משה". כולנו הרי מבינים בפעם אחת - ואף על פי כן. אלא זה גם שבח והודאה על כך שכלל ישראל לא זו כלום מ"כאשר צוה". משנה ברורה, ביאור הלכה, שער הציון: זה מופת

ח. הוניג

השבח וההודאה לד' יתברך, שאנחנו נזכרים להתכנס כאן יחד, בדור זה שעומדים עלינו לכלותינו, מבחינה גשמית ורוחנית, ואלמלא הקב"ה מצילנו מידם - ח"ו. הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל.

אליהו הנביא, כשרצה ללעוג לעובדי הבעל שצעקו וקראו לבעל שיענה, שתרד אש, וכמובן שלא היתה שום תגובה, אמר להם תצעקו יותר חזק, אולי הוא ישן - ויתעורר. זאת אומרת, שהלעג הכי גדול זה להגיד שמשוהו עליון, אלוקי, ישן. גם כשמלאכי השרת טעו ביקשו לומר שירה לאדם הראשון לפני שחטא - מה עשה הקב"ה? הפיל עליו תרדמה, וברגע שראו שנרדם, ידעו שהוא לא כח אלוקי. אם כן, צריך להבין מה זה "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל". הוא הרי לא נם וישן. ומבאר"ם, שהכוונה היא שההנהגה של "שומר ישראל" היא שלא נפסקת אפילו לשנ"ה, לתנומה קלה.

אומר הרמב"ן הקדוש כך: "יאשים את ישראל בעבור כי הם בגלותם ישימו כל כוונתם בעסקי זמניהם, כל אחד ואחד כוונה לעצמו ביתו ועסקיו, וראוי היה להם לבכות ולהתפלל לפני ד' לילה ויום שיכפר על פשע ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא מיד, ואם לאו, יתאחר

גדול של "כאשר צוה ד' את משה". בדור האחרון, הזה, אנחנו לא זזים מ"כאשר צוה". במילים אחרות, זה מה שאבא רוצה. וואס וויל דער טאטע... רצונו לעשות רצון אבינו שבשמים. עד כדי כך, בדקדוק ודקדוקי דקדוק. כד"ר כה של תורה. לא בכדי "אוהב ד' את שערי ציון המצוינים בהלכה" יותר מהכל, אפילו מבתי כנסיות ובתי מדרשות. בתי מדרשות, געוואלד, אבל מה? יש את המצוינים בהלכה, את הדקדוק בהלכה, שמראה להדיא את הרצון לעשות רצונו יתברך. מה זה נחת רוח? אומר הקב"ה: "נחת רוח לפני - שאמרתי ונעשה רצוני". זה הנחת רוח הכי גדול. שולחן ערוך, זה "אמרתי ונעשה רצוני". געוואלד. כמה נחת רוח זה.

אנחנו כעת פה, בלילה גדול של אור, שמסיימים את המשנה ברורה, אז נדבר עליו: סיפר לי דודי הרב וייס זצ"ל, שלמד בראדין אצל הח"ח, שהיו שם בחירות ל'סיים', לפרלמנט של פולין, ומרן הח"ח אמר שגם שומרי תורה ומצוות יעשו מפלגה. אמרו לו סובביו: רב'ה, הרי אין לנו מספיק אנשים אפילו ל'ציר' אחד, אז בשביל מה לעשות את כל העבודה המייגע? ענה הח"ח: אני מתכוון לציר? אני מתכוון שיראו שיש עוד עשרות אלפי יהודים שמאמינים בד' ובתורתו! שיהיה קידוש השם, שיראו שהקב"ה כביכול לא 'פשט את הרגל'.

כשלמדו בישיבה בראדין, בחורף, והיו בריקים, רעמים וגשם, הבחורים ישבו ולמדו - כשהיה ברק או רעם אמרו ברכה - הח"ח התהלך בין השורות ושמעו אותו אומר לעצמו, ביידיש: "אה, הקב"ה מראה מה שהוא יכול".

מהלילה הזה יוצאת צעקה, שאגה! להודות על נפלאותיו יתברך, בדור החשך הזה, ולהתפלל, לחזק ולהתחזק. כמה? בשמירת ההלכה. לדעת משנה ברורה על כל חלקיו. אנחנו רגילים ב"ה ומקבלים את זה כדבר פשוט, אבל זה הרי נורא נוראות, שאחרי הגלות הארוכה הזאת, שעשו כל טצדקי לא רק נגד כלל ישראל אלא